

NOWA DZIESIĄTKA UNII EUROPEJSKIEJ

DIALOG

NOWA DZIESIĄTKA UNII EUROPEJSKIEJ

Praca zbiorowa pod redakcją
Dobiesława Jędrzejczyka

Wydawnictwo Akademickie DIALOG
Warszawa 2014

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

Spis treści

Karta redakcyjna

Wstęp – Dobiesław Jędrzejczyk

CYPR – Artur Adamczyk, Piotr Krasuski

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność
- IV. Gospodarka
- V. Państwo

CZECHY – Anna Jakubowska

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność
- IV. Gospodarka
- V. Państwo

ESTONIA – Joanna Hyndle, Artur Rosłonek

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność
- IV. Gospodarka
- V. Państwo

LITWA – Dariusz Świgliński

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność
- IV. Gospodarka
- V. Państwo

ŁOTWA – Miryna Kutysz, Artur Rosłonek, Dariusz Świgliński

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność
- IV. Gospodarka
- V. Państwo

MALTA – Maciej Falkowski

- I. Charakterystyka geograficzna
- II. Historia
- III. Ludność

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

IV. Gospodarka

V. Państwo

POLSKA – Dobiesław Jędrzejczyk

I. Charakterystyka geograficzna

II. Historia

III. Ludność

IV. Gospodarka

V. Państwo

SŁOWACJA – Elżbieta Kaczmarska

I. Charakterystyka geograficzna

II. Historia

III. Ludność

IV. Gospodarka

V. Państwo

SŁOWENIA – Adam Balcer, Artur Rosłonek

I. Charakterystyka geograficzna

II. Historia

III. Ludność

IV. Gospodarka

V. Państwo

WĘGRY – Mariusz Bocian, Adrienne Körményi, Artur Rosłonek

I. Charakterystyka geograficzna

II. Historia

III. Ludność

IV. Gospodarka

V. Państwo

Informacje o wydawnictwie

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

Redakcja: JACEK FALKOWSKI, GABRIELA MICHALCZEWSKA, BARBARA STAHL, WŁADYSŁAW ŻAKOWSKI
Opracowanie i wykonanie map: JAROSŁAW TALACHA
Redaktor prowadzący: MAGDALENA PLUTA
Projekt okładki: AB OVO Studio Reklamy; www.abovo.promo.pl
Skład i łamanie: Illustris Fotoserwis

© Copyright by Wydawnictwo Akademickie DIALOG 2005

Wydanie pierwsze

ISBN e-pub 978-83-63778-84-2

ISBN mobi 978-83-63778-85-9

Wydawnictwo Akademickie DIALOG
00-112 Warszawa, ul. Bagno 3/218
tel./faks (+48 22) 620 87 03
e-mail: redakcja@wydawnictwodialog.pl
WWW: www.wydawnictwodialog.pl

Konwersja: [eLitera s.c.](http://eLitera.s.c.)

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

WSTĘP

Budowa nowej, zjednoczonej Europy jest jednym z największych wyzwań doby współczesnej. Jesteśmy właśnie świadkami najbardziej znaczącego rozszerzenia w historii Unii Europejskiej. Z dniem 1 maja 2004 r. liczba członków Wspólnoty Europejskiej powiększyła się bowiem z 15 do 25. W ten sposób powierzchnia zjednoczonej Europy poszerzyła się o 23%, a liczba ludności o 19%. Dzięki temu wspólna Europa jest trzecim, po Chinach i Indiach, najbardziej ludnym obszarem kuli ziemskiej, a siódmym pod względem powierzchni. Jest też obok Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej najbogatszym regionem świata.

Jednak dziesięć krajów, które dołączyły do Unii Europejskiej, różni się znacznie, jeżeli chodzi o charakter gospodarczy, od reszty kontynentu. Potencjał wniesiony przez te kraje jest bowiem skromny, aczkolwiek zróżnicowany. Łączny produkt krajowy brutto, czyli PKB, powiększył się z tego względu zaledwie o 4,8%, a produkcja dodana przemysłu – o 5,6%, rolnictwa – o 10%, usług zaś – zaledwie o 4,3%. Średni dochód na jednego mieszkańca po rozszerzeniu Unii obniżył się o 9%. Innymi słowy, Wspólnota Europejska przyjęła do swego grona kraje znacznie biedniejsze, a przy tym o odmiennej strukturze społecznej i gospodarczej.

Należy też pamiętać, że dziesiątka nowicjuszy jest bardzo niejednorodna. Malta i Cypr, którego tylko grecka część wchodzi do Unii, to niewielkie wyspy, od dawna mające gospodarki rynkowe, związane nie tylko z resztą Europy, ale także ze światem arabskim. Są też stosunkowo zamożne, a to najważniejsze bardzo małe, gdyż razem liczą niewiele ponad 1 milion mieszkańców. Mają oczywiście rozmaite problemy społeczne i gospodarcze, ale nie wpływa to w większym stopniu na tempo ich integracji ze wspólnotą. W istocie jest rzeczą zupełnie przypadkową, że wchodzi do Unii razem z Polską czy też Estonią.

Niejednolite są również pozostałe kraje, które wstąpiły do Unii 1 maja 2004 r. Wśród ośmiu krajów postkomunistycznych przeważają państwa małe i średnie. Tylko Polska jest, jak na warunki europejskie, krajem dużym. Na Polskę przypada bowiem 42% powierzchni, o którą Unia się powiększyła, 51,8% ludności oraz 48% produktu krajowego brutto (PKB). Jesteśmy jednym z najbiedniejszych krajów wspólnoty, ale posiadamy znaczny potencjał, nie zawsze jeszcze wykorzystany. Polska gospodarka rozwija się znacznie szybciej niż gospodarka Unii Europejskiej.

Przyjęcie dziesięciu nowych państw stworzyło szereg problemów i wyzwań. Są to kraje o różnych walorach środowiska geograficznego, odmiennej przeszłości, a także tradycji kulturowej. Proces integracji z pozostałymi piętnastoma krajami o stabilnej sytuacji politycznej będzie długotrwały, będzie też wymagał wysiłku zarówno społecznego, jak i organizacyjnego oraz politycznego. Tworzenie wspólnej przestrzeni europejskiej pociąga za sobą w pierwszym rzędzie konieczność poszerzenia wiedzy z zakresu geografii, historii, ekonomii i prawa. Jest to niezbędne nie tylko dla funkcjonowania instytucji unijnych, lecz także dla realizacji procesów integracyjnych. Z tego też względu niezbędna jest wszechstronna, uporządkowana wiedza o nowych krajach Wspólnoty Europejskiej. Obecnie jest ona rozproszona w różnych pracach,

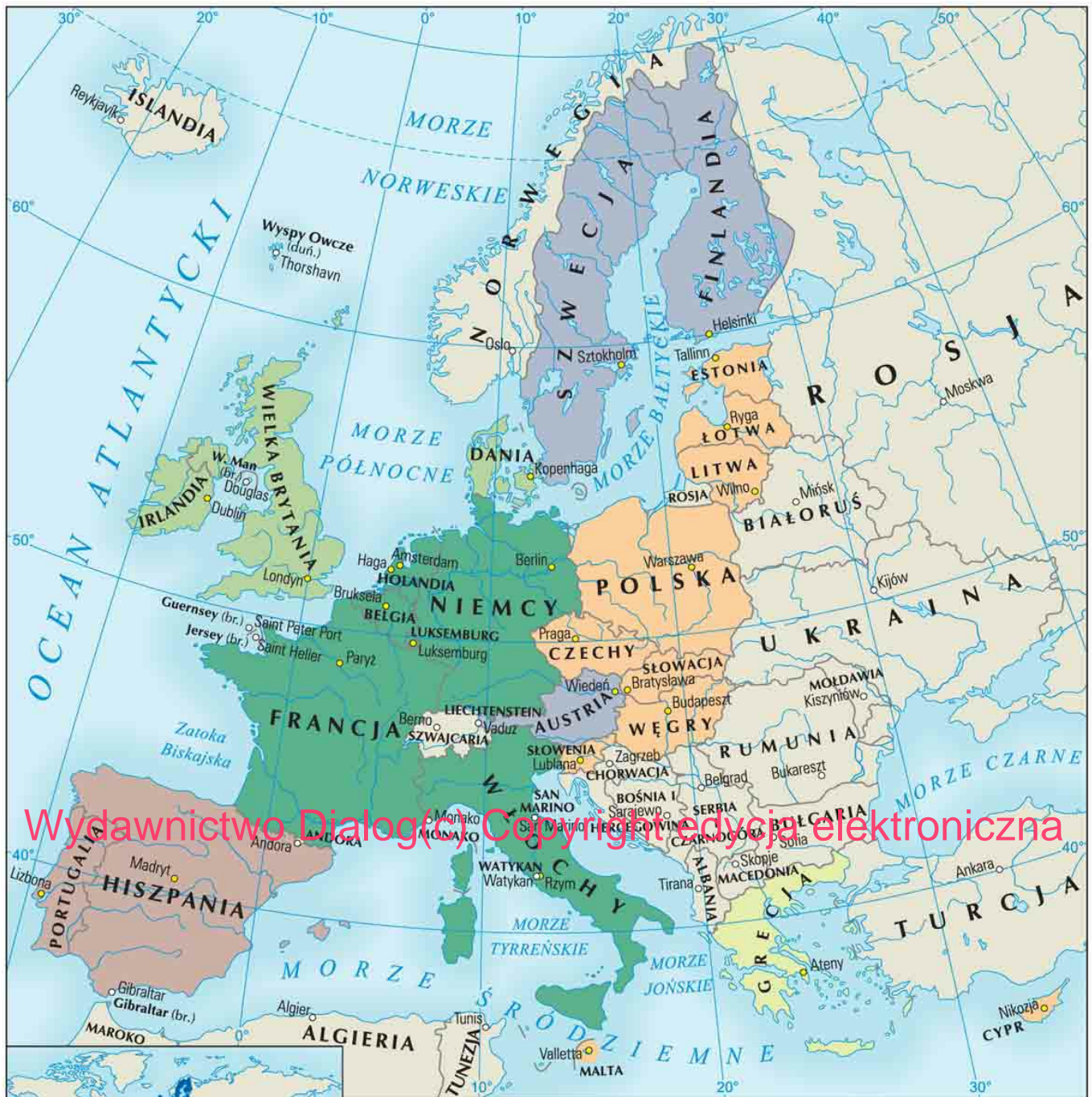
studiach i podręcznikach właśnie z zakresu geografii, historii, ekonomii lub politologii. Rosnące zainteresowanie problematyką unijną wśród instytucji i organizacji, a także szerokich rzesz społeczeństwa, rodzi potrzebę stworzenia w miarę pełnego kompendium wiedzy na ten temat.

Książka, którą oddajemy w ręce Czytelników, ma wypełnić lukę, jaka istnieje w zakresie wiedzy o dziesięciu nowych członkach Unii Europejskiej. Jej celem jest dostarczenie rzetelnej informacji o różnych aspektach życia społecznego, gospodarczego, politycznego i kulturowego tych państw. Z tego względu problematyka ta została ujęta w pięć głównych działów, zatytułowanych kolejno: „Charakterystyka geograficzna”, „Historia”, „Ludność”, „Gospodarka” oraz „Państwo”. Dostarczają one encyklopedyczną wiedzę o tych państwach, ale także omawiają i wyjaśniają zjawiska i procesy, które kształtują współczesne oblicze dziesięciu nowych członków Unii Europejskiej. Autorzy poszczególnych opracowań uwagę skupili głównie na problematyce współczesnej, która oczywiście jest pochodną procesów zachodzących w przeszłości. Wykorzystując różnorodne źródła i opracowania o charakterze naukowym, stworzyli punkt wyjścia do dalszych studiów z zakresu geografii, historii, czy też socjologii i politologii.

Mamy nadzieję, że książka zainteresuje liczne grono Czytelników. W pierwszym rzędzie jest skierowana do tych, którzy zawodowo zajmują się problematyką unijną, a więc polityków, naukowców, przedsiębiorców itp. Jest też przeznaczona dla studentów różnych kierunków studiów uniwersyteckich, podejmujących naukę w zakresie europeistyki, geografii regionalnej Europy czy międzynarodowych stosunków politycznych. Może więc być traktowana jako podręcznik uzupełniający wiedzę geograficzną, historyczną lub polityczną, dotyczącą nowych państw Unii Europejskiej. Jest też przeznaczona dla nauczycieli i uczniów szkół średnich, dla których ta problematyka jest coraz bardziej istotna nie tylko jako wiedza, ale także narzędzie kształtowania przyszłości. Z tego też względu adresowana jest do Czytelników zainteresowanych światem współczesnym, światem, w którym przyszło żyć nam wszystkim.

Zdajemy sobie sprawę, że książka nasza nie wyczerpuje całej ogromnej i złożonej problematyki. Ma ona jednak zainspirować przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych do dalszych studiów nad funkcjonowaniem dziesięciu nowych państw w strukturze zjednoczonej Europy. Jeśli tak się stanie, to założony cel zostanie w pełni zrealizowany.

Dobiesław Jędrzejczyk

Wydawnictwo Dialog (c) Copyright edycja elektroniczna

UNIA EUROPEJSKA

0 250 500 km

**Rozwój integracji europejskiej
w okresie od 18.04.1951 do 01.05.2004 r.**

- 18.04.1951 r. – kraje założycielskie Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali
- 01.01.1973 r. – I rozszerzenie wspólnot europejskich
- 01.01.1981 r. – II rozszerzenie wspólnot europejskich
- 01.01.1986 r. – III rozszerzenie wspólnot europejskich
- 01.01.1995 r. – IV rozszerzenie Unii Europejskiej
- 01.05.2004 r. – V rozszerzenie Unii Europejskiej

Zapraszamy do zakupu pełnej wersji książki

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

Wydawnictwo Akademickie
DIALOG

specjalizuje się w publikacji książek dotyczących języków, zwyczajów, wierzeń, kultur, religii, dziejów i współczesności świata Orientu.

Naszymi autorami są znani orientaliści polscy i zagraniczni, wybitni znawcy tematyki Wschodu.

Wydajemy także przekłady bogatej i niezwyklej literatury pięknej krajów Orientu.

Redakcja: 00-112 Warszawa, ul. Bagno 3/219

tel.: 22 620 32 11, 22 654 01 49

e-mail: redakcja@wydawnictwodialog.pl

Biuro handlowe : 00-112 Warszawa, ul. Bagno 3/218

tel./faks: 22 620 87 03

e-mail: biurohandlowe@wydawnictwodialog.pl

www.wydawnictwodialog.pl

Serie Wydawnictwa Akademickiego DIALOG:

Wydawnictwo Dialog(c) Copyright edycja elektroniczna

- Języki Orientalne
- Języki Azji i Afryki
- Literatury Orientalne
- Skarby Orientu
- Teatr Orientu
- Życie po Japońsku
- Sztuka Orientu
- Dzieje Orientu
- Podróże–Kraje–Ludzie
- Świat Orientu
- Historia/Polityka
- Mądrość Orientu
- Współczesna Afryka i Azja
- Vicus. Studia Agraria
- Orientalia Polona
- Philologia Orientalis
- Literatura Okresu Transformacji
- Literatura Frankofońska
- Być Kobieta
- Temat Dnia
- Wieczory z Nauką
- Życie Codzienne w...

Prowadzimy sprzedaż wysyłkową